

Útvar hodnoty za peniaze

Ministerstvo financií SR / www.finance.gov.sk/uhp

Hodnota za peniaze projektu

I/61 Trenčín, preložka (aktualizácia)

August 2023

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií SR k pripravovanému projektu na základe §19a zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Hodnotenie pripravili pod vedením Martina Haluša a Martina Kmeťka, Jozef Koperdák a Rastislav Farkaš na základe zverejnenej štúdie uskutočniteľnosti projektu a iných podkladov popísaných v tomto hodnotení.

Hodnotenie má pre subjekty odporúčací charakter a negarantuje prostriedky z rozpočtu verejnej správy v hodnote investičného projektu. Rozhodnutie o realizácii projektu je v kompetencii jednotlivých ministrov.

Zhrnutie

Opis projektu

- **Slovenská správa ciest pripravila aktualizáciu štúdie uskutočniteľnosti preložky I/61 v centre mesta Trenčín, v dĺžke 3,5 km s odhadovanými nákladmi 106 mil. eur s DPH.** Projekt vychádza z plánu udržateľnej mobility a územného plánu mesta Trenčín.
- **Odporúčania ÚHP z hodnotenia z februára 2023 boli čiastočne zapracované.** Zhotoviteľ opravil dopravný model a rozšíril ovplyvnenú cestnú sieť. Celkové náklady projektu boli navýšené o vyvolané investície týkajúce sa rekonštrukcie mosta na ceste I/61.
- **Štúdia odporúča pokračovať v príprave preložky cesty I/61, ktorá je ekonomicky návratná.** Pomer prínosov a nákladov preložky podľa štúdie je 1,53.

Hodnotenie MF SR

- **Projekt nepatrí medzi dopravné priority Slovenska, dôležitý je pre urbanistický rozvoj centra Trenčína.** Projekt nie je súčasťou národných stratégií a jeho realizácia nie je zaradená do indikatívneho harmonogramu cestných projektov. Pre podobné typy investícií chýba jasný mechanizmus financovania.
- **Projekt preložky cesty I/61 sa javí ako adekvátny a ekonomicky návratný.** Ekonomická návratnosť projektu je zachovaná aj v scenári výrazného poklesu prínosov bezpečnosti. Pomer prínosov a nákladov by neklesol pod úroveň 1,30.
- **Odporúčania Slovenská správa ciest v aktualizácii štúdie zapracovala, s výnimkou úpravy technického riešenia križovatiek.** Slovenská správa ciest preukázala, že zmena navrhnutého technického riešenia by viedla k zhoršeniu kvality dopravného prúdu a bezpečnosti, v porovnaní s minimálnou úsporou nákladov.

Odporúčania

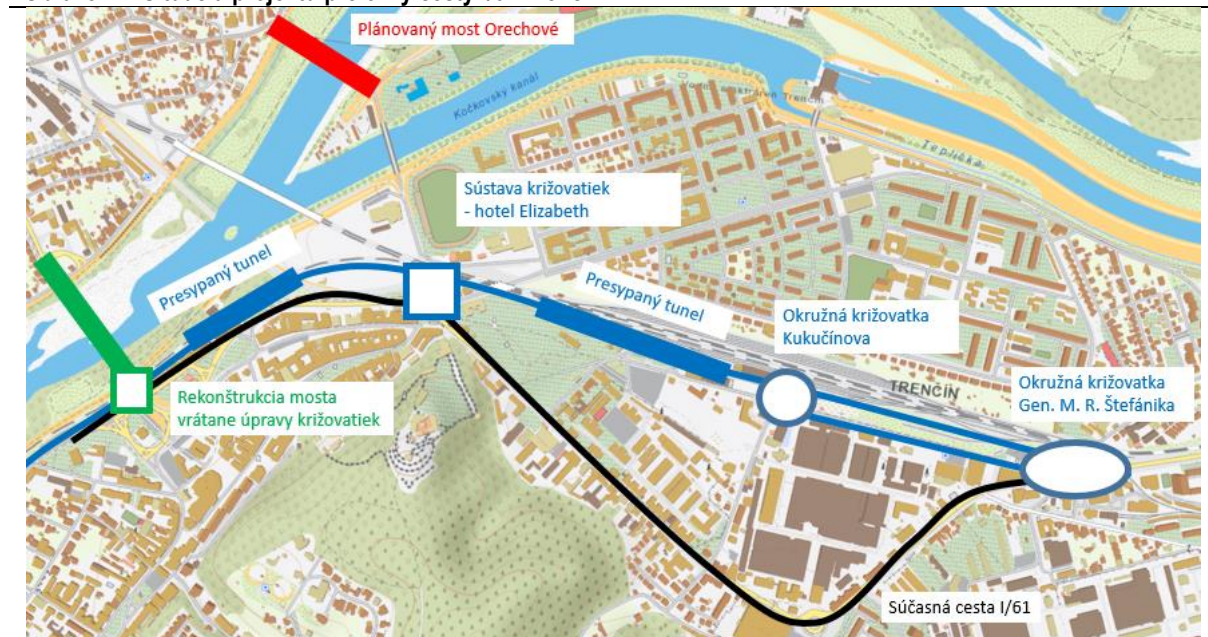
- **V ďalšej príprave hľadať vhodný spôsob financovania pre podobné projekty.**

Popis projektu

Slovenská správa ciest pripravila aktualizáciu štúdie uskutočniteľnosti preložky I/61 v centre mesta Trenčín. Odhad celkových investičných nákladov preložky v dĺžke 3,5 km dosahuje približne 106 mil. eur s DPH. Projekt vychádza z plánu udržateľnej mobility a územného plánu mesta Trenčín.

Preložka cesty je kľúčovým faktorom urbanistického rozvoja centra mesta Trenčín. Zámerom mesta je odstrániť bariéru v podobe cesty a zlúčiť ju so železničnou traťou, čím sa umožní rozvoj širšieho centra mesta pod hradom. Projekt nie je súčasťou národných strategických dokumentov, ako Priority vo výstavbe cestnej infraštruktúry a realizácia projektu nie je zaradená do indikatívneho harmonogramu prípravy a výstavby cestných projektov.

Obrázok 1: Situácia projektu preložky cesty I/61 Trenčín

Zdroj: Štúdia uskutočniteľnosti, spracovanie ÚHP

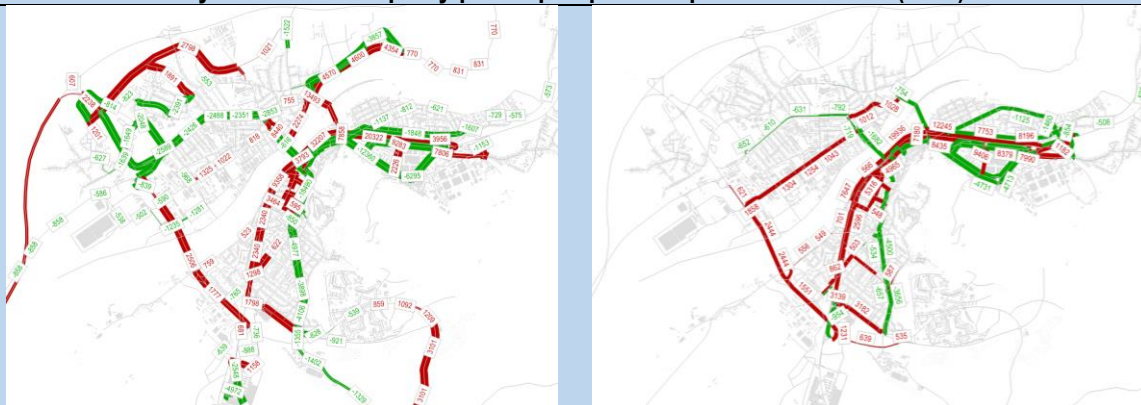
MF SR zverejnilo hodnotenie projektu vo februári 2023, s pripomienkami k spracovaniu dopravného modelu, rozsahu zahrnutej siete a technického riešenia križoviek. Spoločenskú návratnosť projektu z predchádzajúcej štúdie nebolo možné spoľahlivo vyhodnotiť.

Odporúčania Slovenská správa ciest (SSC) v aktualizácii štúdie zapracovala, s výnimkou úpravy technického riešenia križoviek. SSC obhájila súčasné technické riešenie križoviek na rokovani, spoločne so zástupcami zhotoviteľa štúdie a mesta Trenčín. Zmena technického riešenia by viedla k zhoršeniu kvality dopravy s minimálnymi nákladovými úsporami. Zmena technického riešenia križoviek sa preto nejaví ako adekvátna.

Box 1: Zhrnutie zmien v aktualizácii štúdie

- **Aktualizácia dopravného modelu.** Spracovateľ štúdie identifikoval nedostatky a opravil distribučné matice v dopravnom modeli. Zmena správania a smerovania vodičov oproti predošlej matici nastáva najmä na sídlisku JUH, kde pôvodne rástla doprava v smere na Bánovce nad Bebravou.

Obrázok 2: Zmeny smerovania dopravy pred a po úprave dopravného modelu (2040)

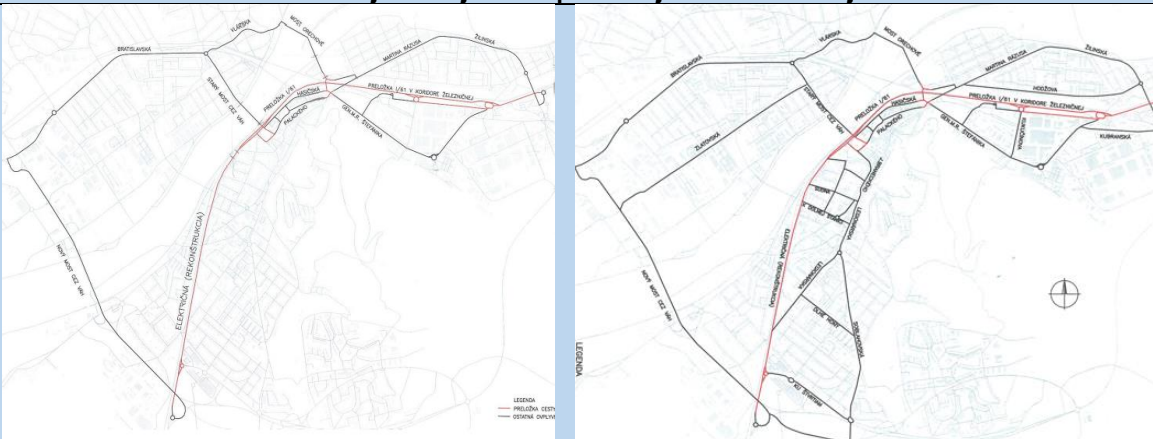

* pozn. zobrazené sú len úseky ciest, kde je rozdiel v intenzitách aspoň 500 vozidiel denne

Zdroj: štúdia uskutočniteľnosti, dopravný model, spracovanie ÚHP

- **Rozšírenie cestnej siete zahrnutej do analýzy.** Do štúdie boli doplnené úseky najmä na juhu a v centre mesta, na ktorých nastala zmena intenzít 500 a viac vozidiel denne. Vplyvom novej, rýchlejšej cesty v kombinácii s výstavbou nového mosta a zmenou riadenia dopravy, dochádza v týchto oblastiach k výraznej zmene smerovania dopravy.

Obrázok 3: Porovnanie zahrnutej cestnej siete v pôvodnej a aktualizovanej štúdií

Zdroj: štúdia uskutočniteľnosti, dopravný model, spracovanie ÚHP

- **Aktualizácia investičných nákladov o vyvolané investície.** SSC pripravuje rekonštrukciu mosta na súčasnej ceste I/61. Súčasťou prác je aj vybudovanie novej križovatky s rampami na násype, prispôbenej zmene dopravy po realizácii preložky. Tieto náklady boli identifikované ako vyvolané a započítané do celkových nákladov projektu preložky cesty. SSC odhadla výšku nákladov na 4 mil. eur.

Ekonomické hodnotenie

Urbanistický rozvoj centra Trenčína preložkou cesty I/61 sa javí ako adekvátny a ekonomicky návratný. Pomer prínosov a nákladov projektu je podľa štúdie 1,53. V aktualizovanej CBA boli identifikované metodické nedostatky týkajúce sa výpočtov koeficientov nehodovosti na mestských komunikáciách. V prípade pesimistického scenára by sa návratnosť projektu mohla znížiť vplyvom zmeny prínosov maximálne na úroveň 1,3. Projekt by bol naďalej považovaný za ekonomicky návratný.

Prínosy

Rozšírenie cestnej siete v analýze malo výrazný pozitívny vplyv na ekonomické prínosy projektu. Prínosy projektu v porovnaní s pôvodnou štúdiou vzrástli o približne 26 %. Najvýraznejší vplyv má zmena prínosov bezpečnosti o viac ako 21 mil. eur.

Postup výpočtu koeficientov nehodovosti, ktoré ovplyvňujú bezpečnosť nie je v súlade s aktuálne platnou metodikou. Kým na cestách I. – II. triedy sa v štúdií koeficient počítal na základe 10 ročných dát, pre mestské komunikácie boli použité iba nehody za rok 2017-2018. V prípade pesimistického scenára by bolo možné odhadnúť spodnú hranicu prínosov bezpečnosti na cestnej sieti rozšírenej o mestské komunikácie. V takomto scenári by pomer prínosov a nákladov klesol maximálne na úroveň 1,3, pričom by bol projekt stále považovaný za ekonomicky návratný.

Tabuľka 1: Ekonomická analýza projektu (diskontované náklady v mil. eur bez DPH)

	Pôvodná štúdia	Aktualizovaná štúdia	Úprava nehodovosti
Ekonomická náklady	72,37	75,58	75,58
<i>Investičné náklady</i>	71,06	74,19	74,19
<i>Prevádzkové náklady</i>	-1,31	-1,40	-1,40
Ekonomické prínosy	91,09	115,30	98,04
<i>Čas</i>	26,19	35,14	35,14
<i>Spotreba pohonných látok</i>	8,00	7,21	7,21
<i>Ostatné prevádzkové náklady</i>	18,86	16,58	16,58
<i>Bezpečnosť</i>	-4,09	16,55	-0,71
<i>Znečisťujúce látky</i>	8,86	8,76	8,76
<i>Skleníkové plyny</i>	22,73	18,78	18,78
<i>Hluk</i>	2,07	3,25	3,25
<i>Zostatková hodnota</i>	8,48	9,02	9,02
Pomer prínosov a nákladov (BCR)	1,26	1,53	1,30

Zdroj: Aktualizácia štúdie uskutočniteľnosti, spracovanie ÚHP

Náklady

Za účelom štúdie bol vykonaný hrubý odhad nákladov projektu v hodnote 106 mil. eur s DPH, z čoho stavebné náklady tvoria približne 86 mil. eur (Tabuľka 2). Do nákladov sú započítané aj náklady na výstavbu križovatky s rampami na násype mosta na ceste I/61, vo výške 4 mil. eur. Odhad nákladov sa javí ako primeraný v porovnaní s českými cenovými normatívmi.

Tabuľka 2: Rozpis nákladov stavby (mil. eur s DPH)

Klasifikácia	Náklady
Príprava verejnej práce	4,56
Stavebná časť	67,79
Technologická časť	1,99
Zariadenie staveniska	1,71
Vyvolané investície	14,18
Výkup pozemkov	7,74
Rozpočtová rezerva	8,43
Celkové náklady s DPH	106,41

Zdroj: Štúdia uskutočniteľnosti, spracovanie ÚHP